

Arbetsmarknadsutskottets motion

Hur bör Stockholm stad arbeta för att förbättra ungdomars möjligheter på arbetsmarknaden?

Situationsbeskrivning

Nationellt sett var ungdomsarbetslösheten (vilket är arbetslösheten bland 15–24-åringar) under andra kvartalet detta år 21,8 %¹. Då hälften av ungdomarna inte finns med i arbetskraften betyder det således att drygt var tionde ungdom är arbetslös. I jämförelse med arbetslösheten för 15–74-åringar låg den under samma period på 6,6 %. Detta påvisar hur unga har det svårare på arbetsmarknaden än de äldre.

Fastän regeringen fastställde att ungdomsarbetslösheten är den lägsta sedan 2003² så är den svenska ungdomsarbetslösheten internationellt sett relativt hög. ”Sverige har under stora delar av 2000-talet haft en högre ungdomsarbetslöshet än jämförbara länder och snittet för EU.”³

Orsaker

Det förefaller som om de främsta orsakerna till den höga ungdomsarbetslösheten är brist på kompetens, erfarenhet samt att ungdomar inte är tillräckligt upplysta om arbetslivet och att många inte har det kontaktnät som ofta krävs för att erhålla ett jobb i dagens läge.

Som tidigare nämnt anser arbetsmarknadsutskottet att en av de stora orsakerna till ungdomsarbetslösheten är att ungdomar inte är tillräckligt informerade om arbetslivet och

---

¹ 1 Arbetsmarknadssituationen för hela befolkningen 15–74 år, AKU Andra kvartalet 2017, SCB:

https://www.scb.se/contentassets/1bfc7365fa2148b78b33d166b8cb11df/am0401_2017k02_sm_am11sm1703.pdf f, s. 2. Läst 2017-09-18.

² <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/07/ungdomsarbetslosheten-den-lagsta-pa-14-ar/>, 2017-09-18

³ Ekonomifakta.se, Ungdomsarbetslöshet, s.2.

Ungdomsarbetslöshet <https://www.ekonomifakta.se/globalassets/ungdomsarbetsloshet.pdf>

dess möjligheter. Detta gör att det blir ganska långt mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Samtidigt har många ungdomar inte haft tillgång till praktik eller sommarjobb vilket gör det ännu svårare för arbetsgivare att anställa unga. Arbetsgivaren anställer ju hellre personer med mer erfarenhet, vilket ofta är äldre personer.

Att tillgången till praktik inte funnits för alla gör också att ungdomars kontaktnät inte är lika utvecklade som det skulle kunna vara. Många som praktiserat inom en viss bransch får ofta också jobb inom denna, vilket visar på hur kontakter (referenser) och erfarenhet är viktigt för att få en fot in på arbetsmarknaden.

En stor kvot av de arbetslösa bland unga består av nyanlända vilka ofta inte har kunskaper som matchar just den svenska arbetsmarknaden. Denna okunskap gäller främst det svenska språket och eftersom just språkkunskaper är väldigt eftertraktade på den svenska arbetsmarknaden får de som är nya i landet svårare i jämförelse med inrikesfödda.⁴

Individen

Ur både ett kortsiktigt och långsiktigt perspektiv utgör arbetslöshet bland unga en hälsofara. Exempelvis kan den unge arbetslöse individen drabbas av symptom såsom oro, ångest, depression och stress. Det som ger upphov till denna psykiska ohälsa beror på att självförtroendet succesivt försämras som följd av att man bl.a. känner sig värdelös samt maktlös. Man går även miste om en social gemenskap vilken också leder till ökad psykisk ohälsa. Det är även påvisat att desto längre individen är arbetslös, desto sämre psykisk hälsa erhåller denne. Den psykiska ohälsan leder senare till större risk för narkotikamissbruk, alkoholmissbruk och tobaksmisbruk som i sin tur leder till ännu större ohälsa hos individen.⁵

Problematik för individen utgörs emellertid inte bara av ett lägre välbefinnande utan också av socioekonomiska problem. Svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden leder på längre sikt till större risk för fortsatt arbetslöshet,

---

⁴ <https://www.dn.se/nyheter/sverige/lattare-fa-arbete-for-den-som-klarar-sfi/>

⁵ Arbetslöshet under ungdomsåren ur ett folkhälsoperspektiv, Försäkringskassan, Anne Hammarström:
<https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/6e05d051-24a3-4333-92b7->

s.k. långtidsarbetslöshet eftersom den enskilda individen dels går miste om inkomst, men framförallt ovärderlig kompetens och arbetslivserfarenhet. Givetvis resulterar detta i att individen fortfarande står utanför arbetsmarknaden och därmed i utanförskap som riskerar att bli permanent.

Gruppen

Som tidigare nämnt hamnar de personer som är långtidsarbetslösa i ett utanförskap. Orsaken till detta är delvis att arbetslösa personer känner sig utestagna ur samhället. Arbetslivet ger en social gemenskap vilken utestängs vid arbetslöshet. Följden av utanförskapet blir att grupper av (långtids) arbetslösa skapas och således skapas en segregation pga. personernas socioekonomiska situation. I en rapport gjord av IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, konstateras det att lägre arbetslöshet leder till färre antal brott totalt sett.⁶ Med detta som grund kan man göra slutsatsen att en högre arbetslöshet skulle leda till kriminalitet i större omfattning.

Samhället

Hög arbetslöshet leder till stora ekonomiska problem för samhället medan en hög sysselsättning är mycket väsentligt för den ekonomiska utvecklingen i ett land. För det första bidrar högre arbetslöshet till att fler lever på bidrag och ersättning (ofta arbetslöshetsförsäkring) vilket förstås är en kostnad. För det andra är en mindre del av befolkningen inte sysselsatt, således bidrar de arbetslösa inte till samhället med inkomstkatt till staten. Av samma orsak producerar samhället inte lika mycket som det skulle kunna vilket betyder att BNP:s potential inte uppnås fullt ut. För det tredje bidrar arbetslösa inte lika mycket till konsumtionen av varor vilket självfallet är negativt för den ekonomiska tillväxten.

---

⁶ IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
<http://www.ifau.se/sv/Press/Pressmeddelanden/Lagre-arbetsloshet-leder-till-farrebrott/>

Åtgärder

1. För att främja ungdomars möjligheter att tidigt komma in på arbetsmarknaden föreslår arbetsmarknadsutskottet att Stockholms stad arbetar för:

- a. *att* informera ungdomar om arbetsmarknadens villkor och möjligheter i större utsträckning, och erbjuda rådgivning i form av arbetsmässor och samtal med Studie- och yrkesvägledare (SYV).
- b. *att* införa obligatorisk praktik (prao) på Stockholms stads grundskolor och gymnasieskolor

2. För att ungdomar i Stockholms stad tidigt ska erhålla arbetslivserfarenhet föreslår arbetsmarknadsutskottet att Stockholms stad verkar för:

- a. *att* utöka Jobbtorgs-verksamheten i samtliga stadsdelsnämnder inom Stockholms stad.
- b. *att* utöka utbudet av kommunala sommarjobb, främst inom bristyrken (detta även under punkt 3).
- c. *att* införa inträdesjobb, en tidsbegränsad lärlingsanställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen.

3. För att minska den strukturella arbetslösheten föreslår arbetsmarknadsutskottet att Stockholms stad verkar för:

- a. *att* förbättra arbetsvillkoren för jobb inom bristyrkebranscher, främst inom den offentliga sektorn. T.ex. jobb inom sjukvården, utbildningssektorn samt inom rättsväsendet genom att höja lönerna inom de branscherna.

Med dessa förslag kan Stockholms stad arbeta för att förbättra ungdomars möjligheter på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsutskottets ordförande

*Philip Lindersten, Kungsholmens Gymnasium/Stockholms
musikgymnasium*

Marwin Jenderholt, Carlgrenska Waldorfgymnasiet

Arbetsmarknadsutskottets ledamöter

*Siri Millde, Kungsholmens Gymnasium/Stockholms
musikgymnasium*

*Hanna Stenbaek, Kungsholmens Gymnasium/Stockholms
musikgymnasium*

Axel Cropelli, Internationella kunskapsgymnasiet

Jakob Matero, Påhlmans gymnasium

Frida Persson, Påhlmans gymnasium

Hassan Ali, Midsommarkransens gymnasium